

LEDER

Spørgsmålet om Globalisering

Dette nummer af *Netværks Nyhedsbrevet* behandler nogle af de mest kritiske aspekter af debatten omkring de nuværende økonomiske globale kræfter og deres indflydelse på det sociale Europa. I de følgende analyser er neoliberal globalisering blevet identificeret som at skabe større og større ulighed både i og imellem lande og øget sårbarhed for sociale risici, så som arbejdsløshed, manglende adgang til tjenesteydelser, diskrimination og social udstødelse.

Over hele jorden øges forskellene drastisk mellem fattige og rige, også i de rigeste nationer og i EU. Globalisering får velfærdsstater til at konkurrere med hinanden og sætter spørgsmålstejn ved den europæiske sociale model.

For EAPN, er det klart at Europa har brug for stærke velfærdsstater og at stærke velfærdsstater har brug for et stærkt socialt Europa. En Europæisk Union, som ser en fremtid i det europæiske projekt, burde ikke tillade den nuværende form for begærlig økonomisk globalisering, der sætter spørgsmålstejn ved den europæiske sociale model. Den burde ikke tillade at ureglementerede finansmarkeder, der opererer fra skattely og offshore selskaber nedriver principperne og værdierne i det sociale Europa.

Disse principper og værdier er det, der forbinder os som europæere, de er vores stærkeste fælles identitet.

Den Europæiske Union burde forstærke sin rolle som en global partner og sætte spørgsmålstejn ved de nuværende former for globale kræfter, deres strukturer og styringen af dem. Der er et enormt potentiale i globaliseringens sociale dimension, og en styrket europæisk social model kan slippe dette potentiale løs for bæredygtig udvikling, globalt demokrati, social retfærdighed og solidaritet.

Maria Marinakou
Forkvinde for EAPN

GLOBALISERINGENS INDFLYDELSE

INDHOLD

Globalisering

- Arbejder globaliseringen for de fattige?
- Global fattigdom – kendsgerningerne
- Den Europæiske Union som en global spiller
- EU: verdens største donor
- Den sociale dimension af globalisering
- Verdens Sociale Fora i 2006-07
- Økonomisk vækst og social sammenhæng er ikke mål, der er i konflikt med hinanden
- Mennesker først, ikke markedet!
- Den mest konkurrencedygtige økonomi... men til hvilken pris?
- Bær et hvidt bånd!
- Globalisering og arbejdsmarkedet
- Dårlige arbejdsbetingelser
- Et godt helbred for dem, der har råd til det?
- Sund og velhavende
- FNs Årtusind Mål – et nordisk perspektiv

Nyheder fra Sverige

- Den sociale situation i Sverige: bedre og dårligere...
- Profil af EAPN, Sverige
- Interview med den svenske Minister for Sundheds- og Socialvæsen, Morgan Johansson

GLOBALISERING

Arbejder globalisering for de fattige?

Alle taler om globalisering, men der er ingen, der er enige om, hvad det er.

Transnationale selskaber, der skyder op her og der; arbejde, der forsvinder til Kina; forretningssammenslutninger, der truer med at flytte på grund af de høje arbejdsomkostninger; privatisering af det offentlige sundhedssystem... Tusinder af ikke-europæere, mange af dem mister livet, på bredderne af det lovede land; en voksende følelse af utryghed - menneskelig utryghed, som får os til at føle os sårbare på stærkere kræfters bekostning og medfører, at mange af os er fortabte i denne konkurrence med ingen, eller kun få regler. Alene i den Europæiske Union lever 68 millioner mennesker med fattigdomsrisikoen. Mere end en billion mennesker lever i ekstrem fattigdom i verden. Og desværre ser det ud til at tallene stiger i mange af verdens regioner.

I en så indfiltreret sammenhæng kan man ofte spekulere på *hvad globalisering er*. Hvilke kræfter står bag ved denne proces? *Hvorledes påvirker den vores liv?* Og hvorledes påvirker den andre menneskers liv, andre steder i verden? Er den uundgåelig? Kan vi gå tilbage til de "gode gamle dage"? Og hvis ikke – *hvad skal der så gøres for at vende risikoen om til en mulighed for et "godt liv for alle"?*

Hvad er globalisering?

Globalisering – den 'store ide' i sidste del af det tyvende århundrede – mangler en præcis definition. Ikke desto mindre, fanger udtrykket globalisering elementerne af en udbredt opfattelse om, at den er en udvidet, fordybet og forceret verdensomspændende forbindelse af alle livets aspekter. Det sagen ser ud til at dreje sig om er 'en global omskiftning'. Er vi, eller er vi ikke på grænsen af en global forandring med massive politiske, økonomiske og kulturelle konsekvenser?

Det kan nyttigt anses som en proces – eller et sæt af processer – der legemliggør en forandring i den rumlige organisering af sociale relationer og transaktioner, der medfører

transkontinentale eller interregionale strømme og aktivitetsnetværker, gensidig påvirkning og magt.

Globalisering er karakteriseret ved fire typer forandringer:

- den indebærer at sociale, politiske og økonomiske aktiviteter rækker ud over politiske, regionale og kontinentale grænser;
- den fremkalder en forstærkning af forbindelser og strømme af handel, investeringer, finanser, immigration, kultur, osv.;
- det voksende omfang og styrken af globale forbindelser kan kædes sammen med udviklingen af de verdensomspændende transport- og kommunikations systemer, der forøger den hurtighed hvormed ideer, varer, information, kapital, og mennesker spredes;
- det voksende omfang, styrken og hurtigheden i global gensidig påvirkning kan forbindes med deres dyberegående påvirkning, således at effekterne af fjerntliggende begivenheder kan få stor indflydelse et andet sted, og endog de mest lokale udviklinger kan komme til at få enorme globale konsekvenser. I den forstand kan grænserne mellem hjemlige og globale sager blive mere og mere slørede.

Held, David and McGrew, Anthony: *Polity Global Transformations* text-site, <http://www.polity.co.uk/global>

Hvordan påvirker globalisering vores liv?

Vi behøver blot at kigge på vores dagligliv for at forstå at globalisering unægteligt er med til at forme og påvirke det. Globalisering medfører helt bestemt nye udfordringer og muligheder, men det medfører også mange farer. Og problemet er at hverken farerne eller mulighederne er lige fordelt mellem verdens personer og regioner. Når vi taler om at globaliseringen påvirker "vores liv", kommer det meget an på hvem, der er der taler.

Hvis det er svært at blive enige om en definition af globalisering, er det endnu sværere at blive enige om – eller bevise – hvilke positive og negative indflydelser globaliseringen har på vore økonomier, vore samfund og på os – som enkeltpersoner der står ansigt til ansigt med den. Selvom globaliseringens økonomiske

Refugee camp (Serbia and Montenegro)
© EC/J. Silva Rodrigues

indflydelse ser ud til at vække bredere opmærksomhed, er der kun lidt forskning omkring den indflydelse globalisering har på vore samfund og individer. Imidlertid er det også svært at modsige argumentet, at de største byrder af denne proces falder på skuldrene af dem, der er mindst udstyret til at konkurrere i vore for evigt konkurrerende globale økonomier og samfund. Globalisering, som ethvert andet menneskedrevet fænomen er ikke styret af naturlove. I stedet er det formet af politiske beslutninger taget af dem, der er med i det. Og, uheldigvis, har vi siden 90'erne stået overfor et herskende neoliberalt paradigme, som har prøvet at prise markedet som det mest effektive og hensigtsmæssige instrument for økonomiske vækst og social udvikling. Men virkeligheden er, at enhver omfattende økonomisk og social forandring medfører vindere og tabere. Og markedet gør meget lidt – hvis overhovedet noget – for taberne. Under disse omstændigheder er det institutionernes rolle at hjælpe med at styre forandringsprocessen – at maksimere de økonomiske muligheder for alle, og at udstyre folk til at kunne drage fordel af disse muligheder.

Chancen for et “godt liv for alle”?

Om globalisering er godt for de fattige eller om det vil være imod dem, er ikke en sandhed sat i sten. Det afhænger af den politik som regeringer og internationale institutioner følger.

Hvis forvaltet klogt er den nye velstand, der er skabt af globaliseringen, muligheden for at løfte millioner af de fattigste folk i verden ud af fattigdom. Dårligt forvaltet kan det føre til endnu større marginalisering og forarmelse. Hverken det ene eller det andet udfald er forudbestemt; det afhænger af de valg som regeringer, internationale institutioner, privat sektoren og civilsamfundet tager. Der er brug for stærkere regionale og internationale institutioner, så vel som en meget stærkere forpligtigelse til bæredygtig udvikling, og en ny retfærdig fordeling på det nationale, regionale og det internationale plan, for at globalisering fungerer for fattige mennesker. De europæiske politiske ledere ser ud til at være snævert fokuseret på at lave EU til den mest konkurrencedygtige region i verden. Men hvilke følger har det for Europas fattige? Hvad med de fattige uden for dets grænser? Handler det hele om at skabe konkurrence, eller om at fremme solidaritet indenfor Europa og fra Europa til resten af verden? At lave fattigdom til historie kræver en skrap forandring af vore økonomiske paradigmer, ledt af en stærk politisk vilje til at afvikle de mest truende udfordringer til civilisationen, som nedbrydning af miljøet og social uretfærdighed.

Nuria Molina

“Globalisering skaber stor rigdom, som ville kunne bruges til at nedsætte fattigdom og uligheder over hele verden. Verdens 225 rigeste mennesker har en kombineret velstand på størrelse med den årlige indkomst for 47 procent af verdens fattigste mennesker. Vi må prøve at klare denne nye æra på en måde som formindsker disse skærende uligheder og som vil hjælpe til med at løfte millioner af folk ud af fattigdom.”

Claire Short, Tidligere Udviklingsminister i Storbritannien

“Økonomisk globalisering er blevet en krig imod naturen og de fattige. Men globaliseringens regler er ikke sendt fra himlen. De kan ændres. Vi må stoppe denne krig. Vi har brug for et system grundlagt på regler, hvor regelen ikke er handel men de ting der burde være meget værdifulde — natur, kultur, retfærdighed og fremtiden.”

Vandana Shiva, civil samfunds aktivist og forfatter

Global fattigdom – kendsgerningerne

- Halvdelen af verden – næsten tre billioner mennesker – lever for mindre end 2 US dollars om dagen.
- 20% af befolkningen i industrilandene forbruger 86% af verdens varer.
- BNP fra de 48 fattigste nationer (dvs. en fjerdedel af verdens lande) er mindre end den kombinerede velstand af verdens tre rigeste personer.
- Mindre end 1% af hvad verden bruger hvert år på våben behøvedes for at sætte hvert eneste barn i skole ved år 2000, og alligevel skete det ikke.
- Den øverste femtedel af verdens befolkningen i de rigeste lande nyder godt af 82% af den voksende handelsexport og 68% af den direkte udenlandske investering – femtedelen i bunden kun lidt over 1%.
- I 1960, havde 20% af verdens folk i de rigeste lande en 30 gange så stor indkomst som de fattigste 20% - i 1997, 74 gange så meget.
- Udviklingslandene bruger nu 13 US dollars på tilbagebetaling af gæld for hver 1 dollar de modtager i udviklingshjælp.
- Verdens 200 rigeste menneskers kombinerede indkomst kom op på 1 trillion US dollars i 2001; den kombinerede indkomst for de 582 millioner mennesker, der lever i de 43 fattigste u-lande er 146 billioner dollars.
- De rigeste 50 millioner mennesker i Europa og Nordamerika har samme indkomst som 2.7 billioner fattige mennesker.
- Blot 12 % af verdens befolkning bruger 85% af vandet, og disse 12% lever ikke i den Tredje Verden.

Kilde: EAPN Bogen "Det EU Vi Ønsker", Kapitlet om Globalisering ved Maria Marinakou

Den Europæiske Union som global spiller

EU er verden største købmand og det giver mere hjælp end nogen anden donor.

Født i eftervirkningerne af Anden Verdenskrig, gjaldt det først og fremmest for EU, at bringe folk og nationer i Europa sammen. Men efterhånden som

unionen bliver større og får mer ansvar, må det omdefinere sit forhold til resten af verden.

Handelspolitik

EU er den største købmand i verden, med 20% af den globale import og eksport. EU tror at "globalisering kan bringe økonomiske fordele til alle, også udviklingslandene, hvis der bliver fastsat hensigtsmæssige regler på det multilaterale niveau, og man gør sig umage for at integrere udviklingslandene i verdenshandelen". Derfor har EU udviklet en fælles handelspolitik på to niveauer: for det første indenfor Verdenshandels Organisationen (WTO); for det andet igennem dets egne bilaterale handelsaftaler, som ikke alene dækker handel og traditionel finansiel og teknisk assistance, men også økonomiske og andre reformer, så vel som støtte til infrastruktur, sundhed og uddannelses programmer. Der er også en struktur for politisk dialog som indeholder en klausul, der gør Unionen i stand til at sætte handel eller bistand i karantæne eller afbryde den, hvis partner landet krænker menneskerettigheder.

Fremme menneskerettigheder

EU fremmer respekten for menneskerettigheder hjemme og ude. EU fokuserer på de civile, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Unionen prøver også at fremme kvinder og børns-, så vel som minoriteters og internt fordrevne menneskers rettigheder.

Menneskerettigheder fremhæves i EUs handels- og samarbejdsaftaler og er en forudsætning for lande, der ønsker at tilslutte sig Unionen. Desuden tilbyder EU lavere tariffer på import fra lande, der respekterer de grundlæggende arbejdsbetingelser og standarder for arbejde nedsat af den Internationale LO.

Den fælles udenrigspolitik

Medlemsstaterne samarbejder på at opnå en ensartet tilnærmelse til udenrigspolitik. I årevis har fremskridt imidlertid været langsomme. Konflikterne der opstod efter Berlinmurens fald tvang EU lederne til fælles aktioner. Principperne i den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik (CFSP) blev formaliseret i 1992 i Maastricht Traktaten.

Med baggrund i Balkan krigene, og konflikterne i Afrika i 1990erne, skabte EU en Europæisk Sikkerheds- og Forsvarspolitik (ESDP), for at kunne sende militær- eller politi styrker til krise områder for at deltage i humanitære operationer, fredsbevarende arbejde, håndtering af kriser og endog fredsstiftende arbejde.

Udviklings- og humanitær hjælp

EU (den Europæiske Kommission og medlemsstaterne) er verdens største hjælpe donor, ansvarlig for omkring halvdelen af alle penge brugt på udviklingshjælp (se nedenstående artikel). Udviklingshjælp og samarbejde, der oprindeligt var koncentreret om Afrika, blev udvidet til Asien, Latin Amerika og de sydlige og østlige middelhavs lande.

Unionen begyndte at give humanitær hjælp i 1970erne. Humanitær hjælp gives uden betingelser; formålet er at få hjælp ud til ofrene så hurtigt som muligt. Unionen bruger også sine erfaringer til at hjælpe folk med et beredskab for mulige katastrofer i høj risiko lande og regioner med tilbøjelighed til jordskælv, orkaner, oversvømmelser eller tørke. EU kanaliserer sin hjælp gennem det Humanitære Kontor for Hjælp (ECHO). Fra budgettet på mere end 500 millioner Euro om året, betaler ECHO også for lægehold, minerydningseksperter, transport og hjælp til logistik.

Kilde: "A World Player – The EU's external relations", July 2004. Se også 'The EU in the world' på: <http://www.europa.eu.int/comm/world/>

Konstruktionsarbejde på en brandstation - Podgorica (Serbien og Montenegro) © EC/A. Zrno

Verdens største giver

Omkring 55% af de penge, der bruges til at hjælpe udviklingslandene, kommer fra EU eller de enkelte medlemsstater. Det vil sige 35 billioner Euro i 2004 (af hvilke omkring 6 billioner Euro blev kanaliseret gennem EU institutionerne). Det gjorde EU til verdens største giver af hjælp. Unionen har forpligtiget sig til at hæve det årlige totalbeløb til 39 billioner Euro i 2006. Selvom EU medlemmerne, ligesom andre industrialiserede lande, har accepteret at målet på 0.7% af deres BNP per år skal bruges på hjælp, er det kun Danmark, Luxembourg, Holland og Sverige der har nået dette mål. De andre har lovet at indhente det. Gennemsnittet for hele EU er 0.34%, højere end USA eller Japan.

EUs udviklingsstrategi fokuserer på at hjælpe udviklingslandene til bedre fødevarer og rent vand; øget adgang til uddannelse, sundhedsvæsen, beskæftigelse, jord og sociale tjenester; at forbedre infrastruktur og et bedre miljø. EUs initiativer sigter også på at udrydde sygdomme og give adgang til billig medicin for at bekæmpe svøber som HIV/AIDS. EU prøver også på at skære ned på de fattige landes gældsbyrde.

Source: EC

Den sociale dimension af globalisering

Den Europæiske Union er ved at åbne en debat om dets politiske bidrag til at udvide globaliseringens fordele til alle.

Den Internationale Arbejder Organisation (ILO) oprettede *Verdens Kommissionen om den Sociale Dimension af Globalisering (WCSDG)* i 2002 med et mandat om, at udarbejde en rapport om globaliseringens sociale indflydelse. Initiativet var meget opportunt valgt, idet den økonomiske globalisering blev stærkt kritiseret af mange, der hævdede, at processens sociale påvirkninger bevidst blev udeladt.

Udgivet i februar 2004, giver rapporten, ***En Fair Globalisering: At Skabe Muligheder for Alle***, et kritisk, men positivt budskab om at ændre den nuværende vej for globalisering. Rapporten erklærer at den globale markedsøkonomi har vist stor produktions kapacitet, og hvis den

bliver forvaltet klogt, kan den medføre materielle fremskridt uden fortilfælde, skaffe flere produktive og bedre jobs for alle og medvirke til en betydningsfuld nedskæring af fattigdommen i verden. Men, den hævder også, at den nuværende globaliserings proces skaber uligevægtige resultater.

Økonomiske og sociale fremskridt må gå hånd i hånd

I maj 2004, udgav den Europæiske Kommission en **Kommunikation om den Sociale Dimension af Globalisering**, der skulle svare på rapporten fra WCSDG. Samtidig med at den priste de fordele som globaliseringsprocessen medførte mange steder i verden, erkender Kommissionens kommunikation også at disse fordele ikke er ligeligt fordelt i alle lande og grupper, og at uden et effektivt system af global ledelse (regering), frembringer den nuværende globaliseringsmodel uligevægtige resultater, der ikke har store chancer for at medføre global vedvarende udvikling.

Kommunikationen understreger at EU længe har fulgt en politik, både hjemme og internationalt, der prøver at sikre at økonomiske og sociale fremskridt går hånd i hånd. Den minder om, at Lissabon Dagsordenen er grundlaget for EUs politiske svar på globaliseringens indvirkning på forretningslivet, jobs og borgere i Europa. Den udpeger også en del aspekter ved modellen, som kan have interesse for Unionens partnere i hele verden, idet den lægger særlig vægt på solide institutionelle strukturer for styringen af økonomiske, beskæftigelses, sociale og miljø sager og samspillet imellem dem, på en stærk social og civil dialog, og på investering i menneskelig kapital og kvalitet i beskæftigelse.

Fremhævnin g af den politiske sammenhæng

Efter Kommissionens Kommunikation, udarbejdede Europa Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender en rapport, i hvilken den udtrykte sin støtte til Kommissionens forslag og mindede om, at med hensyn til EUs interne politik, var det nødvendigt at medlemsstaterne sørgede for at den reviderede Lissabon Dagsorden blev en succes, og at de måtte tage ansvaret for at gennemføre de nødvendige reformer så den blev virkelighed. Og, med hensyn til eksterne handlinger understreger den, hvor vigtig politisk sammenhæng er i de internationale

institutioner, og byder forslaget, om at en Parlaments Gruppe skal føre tilsyn med det multilaterale system med hensyn til sammenhæng og konsistens mellem den globale økonomiske, sociale og miljø politik, velkommen. Rapporten var på dagsordenen, for diskussion og vedtagelse, til plenarmødet den 14 November.

I juli 2005 sendte EAPN ændringsforslag til denne rapport, idet de understregede at økonomisk vækst alene ikke ville få fattigdom til at forsvinde - hverken i Europa eller i resten af verden – eller medføre en mere ligelig fordeling af velstand. EAPN bød også de europæiske institutioners villighed til at arbejde hen imod en større sammenhæng i de internationale institutioners politik velkommen, og understregede behovet for også at forbedre den politiske sammenhæng i de europæiske institutioner.

Nuria Molina

Nogle nyttige links

- World Commission on the Social Dimension of Globalisation (WCSDG), including the report "A Fair Globalization: Creating Opportunities for All": <http://www.ilo.org/public/english/fairglobalization/index.htm>
- Commission's Communication on the Social Dimension of Globalisation: http://europa.eu.int/comm/employment_social/international_cooperation/globalisering_fron t_en.htm
- Response to the Communication by the European Trade Union Confederation (ETUC): <http://www.etuc.org/a/365>
- European Parliament report on the social dimension of globalisation (Ref: A6-0308/2005, Rapporteur: MEP Mihael Brejč): available on the EP website at <http://www.europarl.eu.int> (go to 'Activities - Parliamentary business - Reports')

Verdens Sociale Fora i 2006-07

Det polycentriske Verdens Sociale Forum (WSF) 2006 bliver afholdt i Bamako, i Mali, i Afrika, fra 24. til 29. januar 2006, samtidig med de to andre polycentriske begivenheder: i Caracas (Venezuela) og i Karachi (Pakistan). Verdens Sociale Forum 2007 bliver afholdt i Kenya, i Afrika. Mere information på: <http://www.forumsocialmundial.org.br/>

Det næste Europæiske Sociale Forum (ESF) finder sted i Athen i april 2006. Ifølge ESF websitet, "er det et åbent mødested, hvor civilsamfundsgrupper og bevægelser, der er imod neoliberalisme og en verden domineret af kapital eller anden form for imperialisme, men engageret i at opbygge et samfund grundlagt på det menneskelige, kan mødes". Mere information på ESF: <http://www.fse-esf.org/>

WSF 2005 - Photo: Ricardo Stricher

Økonomisk vækst og social sammenhæng er ikke modstridende mål

Globalisering er en udfordring til verdens velfærdsstater og især, til den Europæiske Sociale Model.

Denne udfordring stammer dels fra den opståede globale økonomis uregulerede natur, og dels fra de neoliberale ideologiske strømme, der dominerer den globale diskussion om social politik og social udvikling.

De seneste tendenser i liberaliseringen og privatisering af de offentlige tjenester har

medført dårlig kvalitet i tjenesteydelser, "portvagt" fremgangsmåder, og begrænset adgang for folk, der lever i

De stærkeste velfærdsstater er også de mest konkurrencedygtige

fattigdom og social udstødelse. Disse foruroligende tendenser finder sted samtidig med et åbenlyst skift i de nationale politikker, der medfører en såkaldt rationalisering af de sociale sikkerheds systemer, behovskontrolleret bistand osv. Det er resultatet af en **fremherskende opdeling mellem dem, der fortjener det og dem, der ikke gør det, de "der har og ikke har"**.

Opmærksomheden på globaliseringen har hovedsageligt været rettet imod effekten på beskæftigelse, især fuld beskæftigelse, en af hjørnestenene i efterkrigstidens europæiske velfærdsstater, hvor nedskæringer kan få indvirkning på sociale forsikringer og tjenester. Liberalisering af kapital bevægelser, der krydser grænser, har i udpræget grad vendt spillet til ulempe for regeringers forsøg på at beskytte fuld beskæftigelse. Regeringer står overfor spørgsmålet om hvilken slags social politik der er bedst egnet til den internationale konkurrence uden nogen virkelig hensyntagen til social solidaritet.

"Modernisering" af det sociale beskyttelsessystem

Tilbagekomsten af høj arbejdsløshed og forsøgene på at skære ned på de sociale og borgerlige rettigheder, der resulterer i forøget fattigdom, ulighed og social udstødelse, ser ud som en omskrivning af den underforståede sociale kontrakt, den Europæiske Sociale Model, der blev udviklet i Vesteuropa efter afslutningen af den anden verdenskrig.

Det kan diskuteres om **globalisering først og fremmest sætter velfærdsstater i konkurrence med hinanden**. Med hensyn til den neoliberale globalisering, er de nordlige velfærdsstater i stand til at opretholde en rimelig holdning til social politik og sociale rettigheder, som ikke er tilfældet med de østlige og sydlige velfærdssystemer.

Kampen mellem liberale og socialdemokratiske holdninger til økonomi og social politik har fået en global dimension. Spørgsmålet om en neoliberal globalisering kan medføre en social globalisering er stadig åbent, skønt den

Europæiske Kommissions nylige stillingtagen til den fremtidige retning i Lissabon Strategiens ('Vækst og Jobs') angiver, at der er et paradigme skift i EU mod mere økonomisk vækst og konkurrence mål, på alvorlig bekostning af social indslusning og social sammenhæng.

Der er stærke argumenter for en omlægning af EUs nuværende politiske drøftelser og politiske retning, især med hensyn til social beskyttelse, for at sætte social indslusning, social sammenhæng og anti-diskrimination i centrum af moderniseringen af de sociale beskyttelses systemer.

Ikke nedskæring, men en styrkelse af sociale rettigheder for alle

Hvis den Europæiske Union skal spille en rolle i den globale sammenhæng, i den stik modsatte retning af det neoliberale paradigme om fri markeds dominerings overherredømme, så skal den Europæiske Sociale Model styrkes og forstærkes. Den må vise at økonomisk vækst og social sammenhæng ikke er modstridende mål. Det faktum, at de stærkeste velfærdsstater i EU også er de mest konkurrencedygtige, beviser at penge brugt på det sociale er produktive udgifter og at et samfundsmæssigt kompromis og samtykke baseret på solidaritet, skaber en vedvarende symbiose af både konkurrence og retfærdighed baseret på lige rettigheder for alle.

Ved det fjerde EU Rund Bord om Social Indslusning i Glasgow i oktober 2005, sagde EAPN at Europa har brug for stærke velfærdsstater og stærke velfærdsstater har brug for et stærkt socialt Europa.

Maria Marinakou, EAPN Forkvinde

Mennesker først, ikke markedet!

"Vi mener, at det dominerende perspektiv på globalisering må forandres fra en snæver optagethed af markeder til en bredere optagethed af mennesker. Globalisering skal bringes ned fra virksomhedernes bestyrelseslokaler og kabinet mødernes høje piedestal for at imødegå folks behov i de samfund de lever i."

Rapport fra Verdenskommissionen om den Sociale Dimension af Globalisering, 2004 s. vii

"De europæiske lande kan og må begynde at handle sammen mod denne fare (en liberaliserende globalisering), men løsningen er ikke at sætte en fæstning Europa op imod en kommende fæstning Amerika... målet skulle være at modgå destruktiv... neoliberalisme med et magtfuldt og levedygtigt europæisk alternativ...i en uhæmmet global kapitalisme kan kun et forenet Europa gennemføre nye regler for at skabe en større social balance og økologisk genopbygning... En Europæiske Union virkelig værdig til sit navn, kunne insistere på at skattely bliver ryddet af vejen, kræve håndhævelse af minimum sociale- og miljø standarder, eller sætte en omsætningssskat på kapital- og valutahandel."

Martin's et al., *The Global Trap*, 1997, pp.219

Den mest konkurrencedygtige økonomi... men til hvilken pris?

På mødet for EUs stats- og regeringsledere i Lissabon i 2000, blev der lovet at gøre EU til "den mest konkurrencedygtige økonomi i verden". Men til hvilken pris? Dette mål drejer sig godt nok om økonomiske spørgsmål, men det medfører uundgåelige sociale følger.

Økonomisk, er det de store økonomiske kraftcentre (den Europæiske Union, De Forenede Stater og Asien) og de ledende monetære institutioner (Verdensbanken, den Internationale Valutafond, Verdenshandels Organisation), der leder sangen... Det har været klart i årtier, at en mere retfærdig verdenshandel er nøglen til at bekæmpe fattigdom. I 2001, fremstillede Verdensbanken et overvældende tal på 1.089 billioner mennesker, der lever i fattigdom. Men dette tal viser ikke engang virkeligheden, idet Verdensbanken kun omtaler absolut fattigdom, og definerer ekstrem fattigdom som en per capita indkomst på en dollar om dagen. Hvis man tager relativ fattigdom som referencepunkt - som EU gør - ville antallet af fattige stige betydeligt.

En retfærdig verdenshandel er nøglen til at bekæmpe verdens fattigdom

Derfor er der endnu mere grund til at øge kravene for retfærdig handel – noget, der synes at være smuttet helt forbi

Verdens- handels Organisationens radar. Årtusind Udviklings Målene, der blev officielt bekendtgjort i september 2000 af de Forenede Nationer, ofrer et glimt af håb men, ligesom den sociale indslusnings strategi, er der intet der tyder på, at de vil blive afleveret i forhold til tidsplanen.

Offshoring, arbejdsløshed , udnyttelse

Lad os tage to eksempler på konkurrence jagt: økonomisk vækst og liberaliserings politik.

Med det meget høje antal af arbejdsløse, er det nonsens at gå efter økonomisk vækst gennem øget deltagelse. Hvis folk skal arbejde længere, er der brug for ekstra jobs for at nedsætte arbejdsløsheden – et mål, som vore regeringer ikke efterkommer ordentligt. Og de nationale tal på arbejdsløshed forvrænger fakta. Når regioner, distrikter eller befolkningsgrupper med den højeste arbejdsløshed (så som underprivilegerede indre bydele, kvinder og unge af fremmed oprindelse) bliver set lidt nærmere efter, kan det nationale gennemsnit på 10-15% blive til lokale rater på 40-50%.

At blive den mest konkurrencedygtige region i verden kan også få virksomheder til at flytte udenlands, og dermed få arbejdsløsheden til at stige hjemme. Udnyttelse af arbejderklassen – for at få den højest mulige profit – er en direkte konsekvens af dette i udviklingslandene, hvor betalingen er meget lav og arbejdsbetingelserne kan være umenneskelige. Et meget højt niveau af i-arbejde fattigdom (klassen af “arbejdende fattige”), ikke blot i den Tredje Verden, men også her, er ikke noget nyt.

Det “frie markeds” tilbageslag

EU's liberaliserings politik bringer folk, der lever i fattigdom og social udstødelse i fare. I nogle lande, hvor elektricitets markedet er blevet privatiseret, er regningen til husholdningen gået mere op end ned, samtidig med at sikkerhedsnet som en garanteret minimums forsyning, er faldet væk på grund af EUs generelle regler for det frie marked.

For ikke at tale om de vestlige landes løftebrud med hensyn til at investere 0.7% af deres brutto national produkt... som har medført at landbefolkningen fra udviklingslandene søger til vesten i håb om et bedre liv. I begyndelsen inviteret af vore regeringer til at udføre de jobs vi ikke længere ønskede at gøre, mener de og

nogle grupper i samfundet nu, at der er for mange immigranter og de er ikke længere velkomne. Resultatet er en undertrykkelses politik i stedet for en modtagelses... Principperne i humanitær hjælp burde anvendes på nye immigranter hvad enten de er “økonomiske” eller “politiske”. Der må komme en ændring i immigrations politikken.

Ludo Horemans
Viceformand i EAPN

Bær et hvidt bånd!

Det ‘Globale Opråb for Handling mod Fattigdom’ er en verdensomspændende alliance forpligtet til at få verdenslederne til at leve op til deres løfter, og til et gennembrud

I fattigdommen. Det er en alliance med mange aktører indenfor den fælles sag at gøre en ende på fattigdommen: eksisterende koalitioner, samfunds grupper, fagforeninger, individer, religiøse - og tros samfund , kampagneledere og andre.

Det Globale Opråb har til hensigt at spørge politikere og ledere, hvad de gør for at overvinde fattigdom, og kræve at de handler nu. Dette er en chance for at kræve at verdens lederne foretager handlinger imod fattigdom.

I løbet af hele året har grupper og individer planlagt deres egne lokale, nationale og internationale aktiviteter. Du kan tage del i denne globale bevægelse ved at bære et hvidt bånd. Hvad enten du er medlem af en organisation, eller er en person, der ønsker at handle imod fattigdom, kan du handle nu.

For mere info, se <http://www.whiteband.org/>

Globalisering og arbejdsmarkedet

Den sociale dimension kan gøre globalisering til en positiv kraft for alle mennesker.

Arbejdsmarkedet er en magtfuld social institution. Det er grundlaget for samfundets økonomi og for folks liv. For at garantere tilstrækkelige sociale betingelser og samhørighed i samfundet er det

af afgørende betydning at arbejdsmarkedet tilbyder retfærdige muligheder for alle, eftersom mennesker er mest direkte berørt af globalisering i deres arbejde og stilling på arbejdsmarkedet. Den sociale dimension skal sættes i centrum af debatten om globalisering og arbejdsmarkedet, for at globaliseringen kan blive en positiv kraft for alle mennesker.

Globalisering er karakteriseret ved nedsatte handels barrierer, mobil kapital og arbejde, og hurtig overføring af teknologi i hele verden. Vi ved at globalisering har og vil vedblive med at have en enorm indflydelse på de europæiske arbejdsmarkeder. Udfordringerne er alvorlige: arbejdspladser bliver lukkede eller skåret ned; selskaber flytter til lande med lavere udgifter; ufaglærte eller arbejdere (uden kvalifikationer) er især udsatte for de globale forandringer og konkurrence.

En højt avanceret arbejdsfordeling

Arbejdende fattige burde ikke være en mulighed i Europa

Det europæiske arbejdsmarked blev skabt for 50 år siden, grundlagt på industrialiseringen, erhvervsrettet arbejde og national staterne. Alt

dette er forbi. Globaliseringen skaber lidt efter lidt en arena med en højt avanceret arbejdsfordeling. Teknologiske fremskridt og handel med lande med lave omkostninger vil erstatte efterspørgslen fra ufaglært til faglært arbejde med risiko for at hæve niveauet af strukturel arbejdsløshed og/eller forøge uligheden i lønninger mellem ufaglært og faglært arbejde.

Udlicitering er en anden effekt. Fremskridt indenfor kommunikations- og informations teknologi har mere og mere gjort det muligt at placere telefoncentre, regnskabsføring, revisorarbejde, maskinskrivning og systematisering af data, IT-hjælp, analyser af røntgenbilleder, ingeniørarbejde o.s.v. i lande med lave omkostninger, foruden fremstillingen af traditionelle industri produkter.

Også indenfor tjenester gør ny teknologi og internationaliseringen af sprog det muligt, at koble den geografiske produktion fra det geografiske forbrug, som dermed åbner for en international forretningskonkurrence, der indtil nu var beskyttet af sproglige og kulturelle

barrierer. På hjemmefronten har vækst i produktiviteten fjernet mange jobs, specielt indenfor manufaktur sektoren.

At gå videre end 'liberalisering kontra beskyttelse'

Arbejdsmarkeder over hele verden befinder sig i en overgang. Kravet til arbejdsmarkederne er stort, især i forhold til at forøge indkomst skabende beskæftigelse for milliarder af mennesker. Arbejdsmarkeder har et stort potentiale til at skabe velstand, men også potentiale til at skabe alvorlige konflikter og kriser mellem nationer. Den måde arbejdsmarkeder styres på, er det vigtigste for fremtidens globale udvikling. Vi har alvorligt brug for en global arbejdsmarkeds strategi, der går videre end den nuværende diskussion om liberalisering kontra beskyttelse.

Det Europa har brug for, er et højt niveau af tilpasningsevner, som en aktiv social politik kan hjælpe til med at udvikle. Social utryghed og nedsat understøttelse er ingen gode motivationer for mennesker til at skifte jobs. Et stærkt socialt sikkerhedsnet er en vigtig forudsætning for at gendanne arbejdsmarkeder og medvirke til en ny dynamisme i Europa. Arbejdende fattige bør ikke være et valg for Europa til at imødegå konkurrencen fra de nye globale aktører. Hvis Europa begynder at konkurrere på lønnen, må europæiske lønninger nedsættes så drastisk, at det kun kan medføre politisk kaos.

Strategien må være at beholde lønningsniveauet og sætte mere værdi på produktionen. Job kvalifikationer må forbedres for de ufaglærte og arbejdere uden kvalifikationer. Dette burde være den retningsgivende strategi.

Ole Meldgaard

Medlem af EAPNs Hovedbestyrelse og Arbejdsgruppen om Beskæftigelse

Dårlige arbejdsbetingelser

Arbejdsbetingelserne er vigtige for arbejdet i lande med lave omkostninger. I mange lande er arbejdsstandarder dårligt formulerede eller ikke gennemført i overensstemmelse med internationale regler. Forstærket global konkurrence kan yderligere krænke arbejds- og fagforeningsrettigheder.

Man skønner at omkring 246 millioner børn tager del i børnearbejde – ofte farlige former for arbejde. Beregninger for 2003 har vist at næsten 1.4 milliarder mennesker - eller 50% af verdens arbejdere – lever under fattigdomsgrænsen på 2 US dollar per dag. Det viser klart, at der er et stort underskud af anstændigt arbejde i verden, som er en stor udfordring i kampen mod fattigdom.

Men arbejdsmarkedene er plaget af arbejdsløshed. Ifølge den Internationale Arbejder Organisation (ILO), er den åbne arbejdsløshed i verden forøget i de sidste to årtier og var omkring 188 millioner i 2003. Ydermere vil en milliard unge mennesker, om få år, nå den arbejdende alder og dermed forhøje arbejdsstyrken enormt, ikke mindst i udviklingslandene.

O.M.

Et godt helbred for dem, der har råd til det?

“Så længe du har et godt helbred, er det det eneste, der betyder noget!” Desværre må man sige, at “et godt helbred” ikke er noget alle har; iøjnefaldende uligheder fortsætter, selv indenfor EU, til trods for et en jævn stigning i udgifter til sundhed (se diagrammet). Den tidligere europæiske sundheds- og forbrugerbeskyttelses kommissær David Byrne lagde ikke fingrene imellem i sit “tænke stykke” dokument fra juli 2004, om en fremtidig europæiske offentlig sundheds strategi: “Et godt helbred afhænger stadig af hvor du bor, hvad du beskæftiger dig med, og hvor meget du tjener. De fattige, de socialt udelukkede og minoriteter er især berørt af et dårligt helbred”.

Privatisering underminerer sundheds systemerne

Ved sin indvirkning på institutionelle, økonomiske, sociale, kulturelle og miljø forhold, udbreder globaliseringen en fri foretagsomhedsmodel indenfor alle samfundets områder, inklusive sundhed, der mere og mere bliver anset for et individuelt gode. Markeds kræfterne sier så de “rentable” individer fra resten. Dermed tilkommer privatiseret sundhed dem... der kan betale for den.

Liberalisering af sundhedstjenester kan resultere i offentlige nedskæringer, med fare for at universel adgang til pleje kan høre op med at være garanteret, enten på grund af høje omkostninger mangel på saglig information eller rede penge. Resultatet kan blive at fattige familier enten ikke søger behandling eller bliver henvist til endeløse ventelister I hvad, der er tilbage af den offentlige sygesikring. UK er indbegrebet af en sådan tilbagegang i kvaliteten af pleje for dem, der ikke har råd til den private sektors høje omkostninger.

Det er værre andre steder!

Men andre har det endnu værre! I mange lande hvor man slider under Verdens Bankens og den Internationale Valutafonds strukturelle tilpasningsprogrammer (SAPs), har store nedskæringer på sundhedsområdet medført forøget underernæring, børnedødelighed, udbredelse af AIDS og spedalskhed. Adgang til medicin er blevet vanskeliggjort af medicinalindustriens dødlignende tag om deres patenter, som skaber et kæmpe opsving i handelen med medicin, hvor forfaldsdatoen er udløbet...

Globaliseringen medfører også indvandring gennem ‘hjerne drænet’ til industrialiserede lande, der efterlader andre med mangel på kvalificeret sundhedspersonale. Og, i mange lande tvinger globaliseringen sundheds- og arbejdssikkerheds standarder ned. Den Internationale Arbejder Organisations (ILO) anslår antallet af industrielle arbejdsulykker i verden per år til 250 millioner, heriblandt 335,000 med dødelig udgang, mens brugen af giftige produkter er ansvarlig for over en million dødsfald. Kun 5 til 10% af arbejderne I udviklingslandene har adgang til tilstrækkelig sundhedspleje.

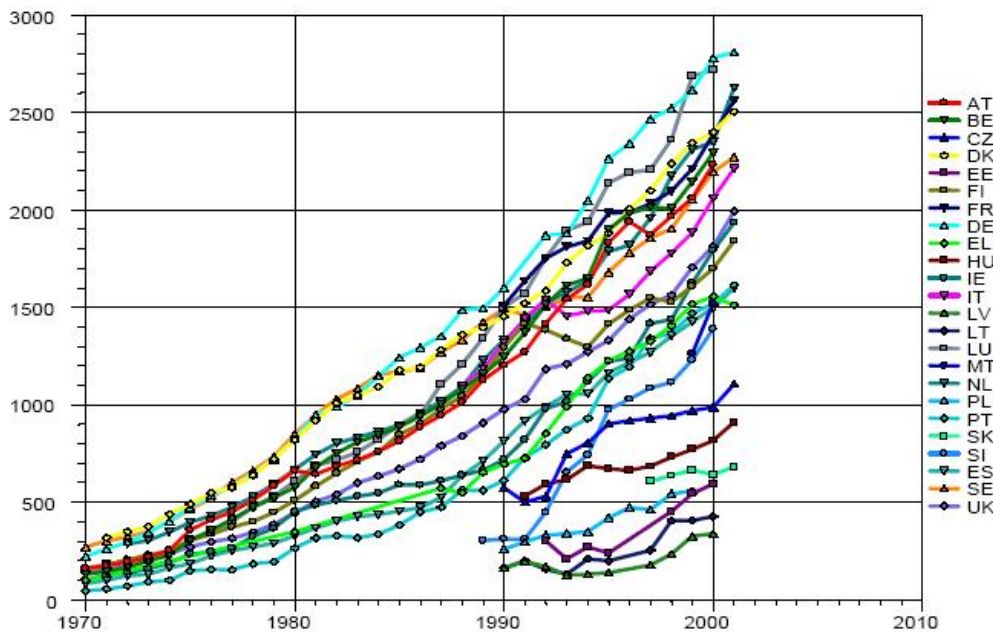
Erkendelse er bedre end lægemiddel ...

Bevidsthed om sundhed er traditionelt et statsligt ansvar. Men, som Kommissær David Byrne påpegede, er Europas “sundhedssystemer” i virkeligheden 90% “sygdomssystemer”, så få midler afsættes der til at fremme sundhed. Privatisering af sundhed hjælper ikke på sagen; kynisk kunne man sige at sundhedspersonale “lever” af andres sygdomme...

Men globalisering kan hjælpe på denne front,

idet forøget brug af kommunikations teknologier vil kunne forbedre alsidig præventiv sundhed ved hjælp af en omfattende og hurtigere udbredelse af information.

Vincent Forest

Samlede sundhedsudgifter omregnet til lokale forbrugerpriser (in purchasing power parities (PPP)) per person. Kilde: HFA Database, 2004.

PPP er forsøg på at omregne valuta i forhold til købekraft/forbrugerpriser fra land til land. Det gør det muligt at sammenligne sundhedsudgifterne mellem medlemsstaterne: Tyskland højeste, Letland laveste.

(Det giver mere sammenlignelige størrelser, men "forbrugerpriser" er også fiktive ud fra hvad man indregner i almindelige nødvendige forbrugsartikler. F.eks. opnår man i fattige lande et lavt prisniveau = stor købekraft selv af lav indtægt, ved at indregne massage, som er billig i f.eks. Zambia, hvor folk dør af sult, i forbruger priser. - oversætteren).

Sund og velhavende

Måske talsmændene for 'lige udbytte' princippet bør tages bogstaveligt. Hvis hver euro der bruges, skal give mindst en euro tilbage, ville det nok kunne lønne sig at kigge på de økonomiske fortjenester af en sund befolkning mere end på omkostningerne af det nuværende sundhedssystem. Nedsikringer i

offentlige udgifter er måske ikke en sund økonomisk beregning.

Omkostningerne af "ikke-sundhed" blev taget op af den Europæiske Kommission i et "tænkestykke" fra juli 2004, som argumenterer for, at et godt helbred er nøglen til økonomisk vækst og vedvarende udvikling: "Ifølge Verdens

Sundhedsorganisationen (WHO), vil en 10% forøgelse af forventet levetid ved fødslen forøge den økonomiske vækstrate med 0.35% per år (...) 50% af vækst differentiallet mellem rige og fattige lande skyldes dårligt helbred og forventet levetid'.

Kommissionen fremhæver at udgifter til sundhed er lang-tids investering og af afgørende betydning for økonomisk vækst. Europa taber mere end 500 millioner arbejdsdage

hvert år på arbejdsrelaterede sundhedsproblemer.

Flere detaljer angående den europæiske offentlige sundhedsstrategi :

http://europa.eu.int/comm/health/ph_overview/strategy/health_strategy_en.htm

FNs Årtusind Mål – et nordisk perspektiv

At halvere fattigdom ved 2015... Dette mål burde de nordiske lande arbejde hen imod.

I år 2000 blev verdens ledere enige om Årtusind Udviklings Målene (MDGs), der erklærer, at en global udvikling der har til hensigt at halvere ekstrem fattigdom og sult ved år 2015 kræver en holistisk fremgangsmåde. Men tallene viser, at der stadig er mange der sækker agterud. Det går for langsomt, og det ser ud til at det vil tage over 100 år før mange af landene vil nå målet.

Men, der er positive tegn. For eksempel stimulerer de Nordiske lande Danmark, Finland,

Island, Norge og Sverige, i dag aktivt deltagelsen af civilsamfundet i arbejdet med at nå årtusind målene og partnerskabet mellem i- og ulande. Og NGOerne i verden er blevet enige om en global kampagne "Global Handling mod Fattigdom" for at skabe retfærdighed i verden. Kampagnen, som bruger det hvide bånd som symbol, bliver støttet lokalt i over 90 lande. I Sverige for eksempel, bliver kampagnen kaldt "Udryd Fattigdom Nu" og bliver støttet af mere end 45 organisationer.

Retfærdig handel

Et af kravene fra de nordiske regeringer bør være at møderne i Verdenshandels Organisation (WTO) skal være mere demokratiske og et andet bør være, at eksport- og landbrugsstatsstøtte, der medfører dumping af priser, må afskaffes. Fattige lande skal have love til at beholde retten til at beskytte deres egen produktion af fødevarer.

Vil det tage
over 100 år at
nå målet?

Udviklingslandene har brug for større handle- rum for at kunne udvikle en handelspolitik, der støtter landets specifikke udviklingspolitik. Det nordiske synspunkt går ud på at sikre, at udviklingslandene får en større markedsadgang til industrilandene for deres produkter. Som det første skridt må alle industrilande handle i forhold til deres forpligtigelse til at indføre tarif- og kvota ri adgang for alle produkter fra de mindst udviklede lande.

De nordiske lande har også klart udtrykt, at de ønsker at samarbejde med udviklingslandene for at de globale handelsaftaler skal lykkes, og for at udviklingslandene skal få mulighed for at bruge handel som et middel til at bekæmpe fattigdom.

annullering af gæld

Lederne af G8 landene blev for nylig enige om at afskrive gælden for 18 dybt forgældede udviklingslande. Det var et vigtigt skridt fremad, men det løser ikke gældskrisen. De nordiske lande burde derfor tilskynde en lang-tids løsning af gældskrisen. Den må ses i relation til de midler vedkommende land har brug for, for at kunne nå Årtusind Udviklings Målene MDGs.

I forbindelse med annulleringen af gælden, burde de nordiske lande også opfordre Den

Internationale Valutafond (IMF) og Verdens Banken til at grunde deres krav til fattigere lande på de respektive landes egne fattigdoms strategier og demokratiske beslutninger. Verdens Bankens og Den Internationale Valutafonds detaljerede kontrol må holde op, og udviklingshjælp må ikke bruges til at finansiere annullering af gæld.

Mere og bedre udviklingshjælp

De nordiske lande arbejder aktivt på at EU landene og andre OECD lande når op på FN målet på 0.7% af BNP til udvikling, senest i år 2010. Kvaliteten af denne hjælp må sikres ved at medregne de fattiges behov, retfærdighed, lighed, vedvarende udvikling, og afskaffelsen af fastlagt udviklingshjælp. Uden tilstrækkelige investeringer i miljøet vil muligheden for at nå årtusind målene være begrænsede, og udviklingshjælp må ikke bruges til militære formål.

Endelig er de nordiske lande enige om at fortsætte deres indsatser sammen med ligesindede lande, at styrke harmoniseringen af udviklings hjælpeprogrammer i forhold til modtagerlandene egne prioriteter.

Göran Larsson

Frelsens Hær – Medlem af EAPNs Hovedbestyrelse

Otte Udviklings Mål

- Mål 1: Udrydde ekstrem fattigdom og sult
- Mål 2: Grundskole undervisning for alle
- Mål 3: Fremme lighed mellem kønnene og bemyndige kvinder
- Mål 4: Nedsætte børnedødelighed
- Mål 5: Forbedre sundhed for mødre
- Mål 6: Bekæmpe HIV/AIDS, malaria og andre sygdomme
- Mål 7: Sikre miljømæssig vedvarende
- Mål 8: Udvikle et globalt partnerskab for udvikling

Disse otte Årtusind Udviklings Mål (MDGs) udgør den plan, der blev vedtaget i september 2000 af 147 Stats- og regeringsoverhoveder i FNs Årtusind Erklæring. De anerkender at fremskridt er grundlagt på vedvarende økonomisk vækst, der må sætte fokus på de fattige, med menneskerettigheder i centrum.

Erklæringen kræver at halvere antallet af mennesker der lever på mindre end en dollar

om dagen ved år 2015. Denne indsats omfatter også at finde løsninger på sult, underernæring og sygdomme, fremme lighed mellem kønnene og bemyndigelse af kvinder, garantere en basisuddannelse for alle, og støtte vedvarende udvikling. Direkte støtte fra de rigere lande i form af bistand, handel, afhjælpning af gæld og investeringer skal tilvejebringes til at støtte udviklingslandene.

More info: <http://www.un.org/millenniumgoals/>

NYHEDER FRA SVERIGE

Den sociale situation i Sverige: bedre og værre...

Den svenske økonomi er ret stærk i forhold til '90erne. Det giver mulighed for at have et velfærdssystem der er alment og omfattende. I 2004 brugte Sverige 33% of dets BNP på sociale ydelser. Velfærdssystemet anses for at være robust og effektivt, så længe arbejdsløshedstallene forbliver lave. Jo flere mennesker, der er afhængige af systemet, jo svagere bliver det.

En forbedringsproces er begyndt at genoprette og forøge det sociale sikkerhedssystem, der blev drastisk forringet under Sveriges finansielle krise i 90erne. En forhindring i udviklingsprocessen er den kendsgerning, at retningen har været mindre positiv end forventet med hensyn til beskæftigelse, til trods for den stabiliserede økonomi. Sverige kæmper også med høje tal for lang-tids sygdomme, og dette kombineret med lang-tids arbejdsløshed underminerer hele det grundlæggende system.

Flere og flere mennesker udenfor velfærdssystemet

Så, det at have en stærk økonomi og på samme tid være ramt af et højt antal arbejdsløse, giver et modstridende billede af betingelserne og løsningerne for flere og flere af de mennesker, der falder uden for velfærdssystemet. En af måderne regeringen valgte, var at ændre reglerne for at holde udgifterne nede. Der har f.eks. været politiske forslag fremme om nedskæringer i ydelser for personer der er lang-tids ledige eller syge, som selvfølgelig rammer de mest sårbare.

En nylig udkommet rapport viser at forskellen mellem ældre og yngre mennesker er forstørret siden 90erne. Unge mennesker – fra 20-34 år – har på mange områder dårligere betingelser end de ældre. De har vanskeligheder med at komme ind på arbejdsmarkedet, eller de har kort tids job, selv om de er veluddannede. Dette medfører gæld fra deres studietid, færre penge, vanskeligheder med at leje eller købe en bolig og vanskeligheder med at opnå lån. De lider også af alvorlige sygdomsproblemer, især mentale sygdomme, som følelsen af håbløshed og angst. Dette eksempel viser, at det næppe er individuelle problemer, men derimod en mere strukturel mangel, der må behandles som sådan.

Sygdom og arbejdsløshed anses som tegn på at folk er dovne og uvillige til at arbejde

En vigtig faktor for fremtiden er den holdningsændring man i den senere tid har kunnet mærke, med hensyn til kollektive mangler i samfundet, som nu bliver anset som mangler ved den individuelle person. Sygdom og arbejdsløshed bliver anset som tegn på at folk er dovne og uvillige til at arbejde. Et eksempel på denne ændrede holdning er den såkaldte "arbejdslinje" der er blevet gennemført i de sociale tjenester: folk må arbejde for at modtage deres velfærdsydelse. En af følgerne af dette er, at det holder folk nede i fattigdom og udstødelse, eftersom der ikke er nogen forbindelse til det regulære arbejdsmarked indenfor dette system.

Forskellen mellem rige og fattige bliver større

Forskellene mellem rige og fattige, mellem unge og ældre, og mellem de mest udsatte og størstedelen af mennesker vokser. Voksende problemer omfatter adskillelse, hjemløshed, alkohol- og stofmisbrug, og disse områder får ikke nok opmærksomhed, da de skal konkurrere med anstrengelserne for at holde hele velfærdssystemet sammen. Der er brug for ekstra foranstaltninger for dem, der falder mellem de forskellige sociale sikkerhedssystemer, eller som ikke har ret til nogen af dem.

Betoningen i den svenske velfærdspolitik ligger på at forbedre situationen for de mest sårbare personer, men, der er ingen udtrykte

forpligtigelser for de mennesker, der er mest udstødte i samfundet. At beskrive den svenske situation som bedre eller værre betyder, at selvom finanserne er bedre forbedrer det ikke automatisk situationen for de mange der lever på randen af udstødelse og fattigdom.

Sonja Wallbom

Svensk repræsentant i EAPNs Hovedbestyrelse

EAPN Sverige

EAPN Sverige blev grundlagt i 1998 af omkring ti sociale NGO'er. I dag er der 40 medlemsorganisationer på nationalt, regionalt og lokalt plan. EAPN Sverige arbejder hovedsageligt i følgende områder:

- Information og lobby
- Medvirken i den Sociale Inklusions strategi, sammen med andre NGO'er.
- Samarbejde med EAPN på det europæiske plan.
- "At bringe Europa til Sverige", som betyder at folk generelt og NGO'er i særdeleshed har brug for de informationer, som EAPN kan give dem.

De metoder, der er brugt indtil nu har været specielle arbejdsgrupper, seminarer og konferencer (f. eks. om EU forfatningen, og om fattigdom og udstødelse, den 27 oktober 2005), medvirken i den såkaldte "Brugers Netværk" og andre lobby aktiviteter. Netværket har lagt speciel vægt på arbejdsmarkedet, arbejdsløshed, bolig og hjemløshed, misbrug og social udstødelse.

De **vigtigste politiske budskaber** udtrykker behovet for :

- En general velfærdspolitik, der omfatter alle statsborgere.
- Aktive sociale tjenester, der bygger på demokrati, solidaritet og respekten for individuelle behov.
- Retten til uddannelse og hjælp til at finde beskæftigelse
- En boligpolitik der modvirker adskillelse og hjemløshed, og adgang til en god bolig for alle.
- Bedre finansiel hjælp til NGO'erne.
- Forøget dialog mellem NGO'er og samfundet.

I det kommende år vil EAPN Sverige arbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsløsheds temaet, idet 2006 er det generelle valgår, og disse

områder vil være meget vigtige emner for alle de politiske partier.

"Vi må reagere på alle angreb på velfærdssystemet"

Interview med den svenske minister for offentlig sundhed og sociale tjenester, Morgan Johansson.

EAPN: Hvad er de tre vigtigste udfordringer i kampen mod fattigdom og social udstødelse i Sverige? Hvilke løsninger kommer du med?

Morgan

Johansson: *Først og fremmest må vi bekæmpe arbejdsløsheden. Udstødelse fra arbejdsmarkedet er den vigtigste faktor i marginalisering. Dette spørgsmål har en høj prioritet for den svenske regering.*

For det andet må vi formindske de økonomiske og sociale forskelle. Vi vil fortsætte med at styrke det generelle velfærdssystem. Det omfatter uddannelse, social sikring, sundhedspleje og sociale tjenester. En politik om lighed skaber ikke alene bedre betingelser for den enkelte, men forbedrer også økonomisk vækst og stabilitet. Mulighederne for at hjælpe de mest udsatte vil blive større. Dette er absolut nødvendigt for fremtiden. Vi må reagere på alle angreb på velfærdssystemet, der har til hensigt at sænke standarden i det sociale sikkerhedssystem.

For det tredje er et voksende alkohol forbrug og stofmisbrug endnu en udfordring. Det er nødvendigt med præventive midler. Vi må forbedre rehabilitering for alkohol- og stofmisbrugere. Vi skal også samarbejde over hele verden for at bekæmpe alkohol- og stofrelateret kriminalitet.

Hvad mener du om værdien af de Nationale Handlingsplaner og den Åbne Koordinationsmetode?

De Nationale Handlingsplaner er en vigtig del af Lissabon Strategien, som har til hensigt at gøre EU til den mest konkurrencedygtige økonomi i verden, i stand til at opnå social stabilitet. Velfærd er afhængig af økonomisk vækst, mens økonomisk vækst til gengæld er afhængig af en veludviklet velfærdspolitik. Mange undersøgelser viser, at de nordiske lande klarer at kombinere disse to perspektiver virkelig godt. UNDP har placeret de nordiske lande blandt de 15 lande med den højeste levestandard og den mest lige fordeling af velstand. Verdens Økonomiske Forum placerer de nordiske lande blandt de ti mest konkurrencedygtige.

Hvad bør være bruger organisationernes rolle i udviklingen af social politik?

Bruger organisationer har en fundamental rolle i at give den enkeltes perspektiv. Alt socialt arbejde må foretages på grundlag af brugernes kendskab og erfaring. Vi må flytte os fra autoriteternes perspektiv til den enkeltes. For at styrke bruger organisationernes indflydelse på gennemførelsen af den nationale handlingsplan, har den svenske regering nedsat et udvalg om sociale udviklingsspørgsmål i Ministeriet for Sundhed og Sociale Anliggender. Dette udvalg vil virke både som et

kommunikations- og informations forum mellem den offentlige sektor og de frivillige- og bruger organisationer. Jeg sætter stor pris på kvaliteten i denne form for samarbejde. Udvalget har f.eks. arrangeret seminarer om emner som hjemløshed og vilkår for folk med stofmisbrugsproblemer og mentale lidelser.

EU og internationale beslutninger har større og større indflydelse på vores liv. For at opbygge et borgernes Europa, må NGOerne have reelle muligheder for at påvirke den europæiske udvikling. Hvordan vil det blive muligt?

I Sverige har vi en tradition for folkelige bevægelser. NGOer er en vigtig ressource. Jeg er overbevist om, at det ikke er muligt at udvikle progressiv socialpolitik uden brugernes stemme og indflydelse. Vi har brug for forskellige former for dialog mellem organisationer og autoriteterne på det lokale, nationale og internationale niveau. Den svenske regering støtter også NGOerne finansielt..

Interview: Gunvi Haggren

Network News sigter på at fremkalde debat om specifikke emner. De bragte meninger udtrykker ikke nødvendigvis EAPNs. Hvis du ønsker at kommentere indholdet i dette nummer, så send en e-mail til team@eapn.skynet.be

Redaktør: Fintan Farrell

Ansvarlig for udgivelsen: Vincent Forest

EAPN, rue du Congrès, 37-41 (Box 2) – B-1000 Brussels

Tel. +32 2 230 44 55 – Fax: +32 2 230 97 33 – Email: team@eapn.skynet.be – Website: www.eapn.org

Med støtte fra den Europæiske Kommission